

**Oświadczenie złożone
przez senator Danutę Jazłowiecką
na 51. posiedzeniu Senatu
w dniu 27 października 2022 r.**

Oświadczenie skierowane do minister klimatu i środowiska Anny Moskwy

Szanowna Pani Minister!

Polder „Żelazna” zbudowano ponad 80 lat temu, jeszcze przed wybuchem II wojny światowej. Zbudowano go, by zapewnić ochronę przed powodzią od strony rzeki Odry. Dzisiaj stan tego polderu wymaga przeprojektowania i pilnej przebudowy. Ta przebudowa zapewniłaby zabezpieczenie północnej części Opola, m.in. terenów specjalnej strefy ekonomicznej, okolic ulicy Partyzanckiej, dzielnicy Sławice, terenu elektrowni „Opole” oraz obwodnicy północnej miasta, a także gmin leżących poniżej, czyli Dąbrowej i Dobrzecza Wielkiego. Zapewniłaby bezpieczeństwo nie tylko województwu opolskiemu. Chroniłaby też przed powodzią tereny leżące w dole Odry, Brzeg, Oławę, Wrocław oraz kolejne miejscowości aż do Zalewu Szczecińskiego.

Według przyjętych założeń przebudowa polderu zwiększy jego powierzchnię z obecnych 200 ha do 400 ha, a objętość – do ok. 10 milionów m³. Długość obwałowań obiektu ma wynieść ponad 15 km. Powinno to pozwolić na pełną kontrolę sterowania przepływem w sytuacji wezbrania.

W imieniu Skarbu Państwa przebudową polderu „Żelazna” oraz wałów zamykających zbiornik i całej infrastruktury towarzyszącej zajmuje się Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie”. Jest to jedna z wiodących inwestycji, newralgicznych inwestycji w rejonie opolskim. Wartość umowy to ponad 110 milionów zł. Prace dofinansowane są również z funduszy europejskich w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego, a także ze środków miasta Opola, które dołożyło 31 milionów zł. Trzeba pamiętać, że straty i szkody finansowe spowodowane przez ewentualne zalanie szacowane są na kwotę 800 milionów zł. W odniesieniu do samej tylko strefy ekonomicznej miasta Opola oznacza to, iż koszt inwestycji zwróci się aż siedmiokrotnie podczas pierwszej powodzi. Chciałabym podkreślić, że koszty te liczone były przed wysoką inflacją, z którą mamy dzisiaj do czynienia.

Inwestycja składa się z 2 części. Jedna jest zaawansowana, zrealizowana już w ponad 96% i realizowana zgodnie z harmonogramem. Obejmuje ona przebudowę przepompowni wraz z obiektami towarzyszącymi. Zagrożone jest natomiast wykonanie kolejnej części inwestycji, dotyczącej budowy i przebudowy wałów. „Wody Polskie” w dniu 5 października 2022 r. odstąpiły od umowy podpisanej pod koniec 2020 r., powołując się na brak możliwości jej terminowego ukończenia z powodu nieuzasadnionych dodatkowych roszczeń finansowych wykonawcy oraz przyjętej przez niego jednostronnie zmiany technologii prowadzenia robót i sposobu ich wykonania. „Wody Polskie” ogłosiły nowy przetarg i obecnie trwa realizacja procedury zamówienia publicznego, które ma wyłonić wykonawcę prac budowlanych. Jednocześnie zabezpieczają plac budowy oraz dotychczas wykonane prace. Jednakże okoliczni mieszkańcy sygnalizują, że usypane wały wcale nie są właściwie zabezpieczone i następuje ich powolna degradacja z powodu miejscowo występujących form erozyjnych. Z niepokojem obserwują każde zwiększone opady deszczu. Obawiają się podtopień. Już dwukrotnie – w roku 1997 i 2010 – przeżyli powódzie, a przecież przebudowany polder „Żelazna” miał zwiększyć ich poczucie bezpieczeństwa. Zaniechanie prac w okresie ciągłych jesiennych opadów deszczu i nadchodzącego nieprzewidywalnego okresu zimowego i wiosennego może w niedalekiej przyszłości spowodować niewyobrażalne skutki materialne. Mieszkańcy nadodrzańskich miejscowości nie wierzą w zapewnienia „Wód Polskich”, że przyszłość inwestycji nie jest zagrożona. Zakończenie prac musi nastąpić w roku 2023, bo do tego terminu trzeba będzie rozliczyć unijną dotację na zadanie. Jak z tego wynika, czasu na wyłonienie nowego wykonawcy i dokończenie robót jest bardzo niewiele.

Uprzejmie proszę Panią Minister o odpowiedź na następujące pytania.

1. Czy dotychczasowemu wykonawcy trzeba będzie zapłacić odszkodowanie z tytułu zerwania umowy?
2. Czy istnieje ryzyko utraty funduszy na niezrealizowaną część inwestycji?

Danuta Jazłowiecka